

CS



Evropská unie
Regionální politika

info regio

panorama

| Č. 19 | duben 2006 |



**Města pro růst, zaměstnanost
a soudržnost**

Akce strukturálních fondů v oblasti měst

Obsah

Města pro růst, zaměstnanost a soudržnost

Co znamenají města pro Evropu

Města mají k dispozici hlavní trumfy pro propagaci místního rozvoje, sociální soudržnosti a občanské a kulturní identity.

Z terénu: Evropský parlament

Jaké jsou perspektivy městského rozvoje ?

Nové období programů evropských fondů (2007-2013) bude zahrnovat výrazný městský rozměr.

EFRR a Fond soudržnosti v akci: Maďarsko, Nizozemsko, Slovinsko, Portugalsko

Z terénu: Španělsko

Reportáž: Čtvrti, které se mění

Programy URBAN dodávají dotyčným čtvrtím na přitažlivosti a dynamice, hrdost a naději pro jejich obyvatele. Důkazem je Lipsko a Dortmund.

URBAN II v akci: Francie, Spojené království, Belgie, Irsko

Z terénu: Švédsko

Z terénu: Česká republika

URBAN II v akci: Rakousko, Itálie, Řecko, Finsko

Fotografie (stránky): Evropská komise (1, 4, 5, 6, 8, 9, 10), URBAN II Gijon (s. 14), URBAN II Lipsko, Dortmund (15, 16, 17), MASPD (s. 20)

Na obálce : Nová městská přepravní síť v Santa Cruz (Kanárské ostrovy, Španělsko)

Na vydání tohoto čísla se také podíleli: Pierre Ergo, Alexander Ferstl, Sylvie Harburger, Jean-Luc Janot, Daniel Mouque.

Odpovědný redaktor: Thierry Daman, EK, GŘ Regionální politika

Tato publikace byla vytištěna v anglickém a francouzském jazyce na recyklovaném papíru.

Tematický souhrn je k dispozici v 19 jazycích Evropské unie na internetové adrese: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_fr.htm.

Text této publikace není právně závazný.

3



7



8



13

14



15



18

19



20



21

Politika soudržnosti a města

Co znamenají města pro Evropu

Michael Parkinson ⁽¹⁾

Města jsou čím dál tím víc vnímána jako motory národní a regionální ekonomiky – jako „bohatství národů“ – než jako břemena ekonomik. Ale města nejsou pouze hospodářským aktivem, pouhými trhy. Města mají k dispozici hlavní trumfy pro propagaci místního rozvoje, sociální soudržnosti a občanské a kulturní identity.



Zschochersche Straße v Lipsku, jedna z hlavních tepen obnovených v rámci URBAN.

Zažíváme velký okamžik pro budoucnost měst. Probíhá významná diskuse o místě, které jim náleží pro úspěch na úrovni národní a evropské. Během posledního desetiletí se objevilo mnoho měst, které prošly přechodným obdobím pro zajištění nových ekonomických, sociálních, politických a kulturních rolí. Mnoho z nich má trumfy, které posilují jejich význam v kontextu globalizace. Některá jsou rozhodovacími centry, centry pro výměnu a komunikaci, která mají strategický význam. Na univerzitách a ve výzkumných institucích mají k dispozici koncentrované intelektuální zdroje, které podporují vysokou úroveň inovace. Velký počet měst uspěl při výrazné renovaci jejich městského rámce, zejména městských center, a nabídl tak vhodný prostor pro bydlení, kanceláře a obchody. Města také často mají k dispozici pozoruhodné kulturní zdroje, které přispívají k hospodářskému růstu a k vytváření pracovních míst. Avšak i přes tento potenciál existuje ještě mnoho měst, kde se populace nachází v situaci hospodářského a sociálního vyloučení. Pro nás všechny v Evropě je výzvou vytvoření trvale udržitelných měst, která budou konkurenceschopná v hospodářské oblasti a budou nositeli sociální soudržnosti.

Širší otázka budoucnosti měst se odráží v aktuální diskusi o budoucnosti politiky soudržnosti Unie. Během posledního desetiletí byl význam městských oblastí v regionální politice EU poznamenán výkyvy zájmu směrem nahoru i

směrem dolů. V některých okamžicích byla výrazně upřednostňována, ovšem zároveň byla následně odsunuta na vedlejší kolej. Avšak během poslední doby vše nasvědčuje tomu, že města zaujímají prvotní místo na pořadu jednání v Evropě. O tom svědčí zejména rozhodnutí Evropské rady z roku 2005 o konkurenceschopnosti a soudržnosti, závěry neformálních setkání ministrů v Rotterdamu v roce 2004 a v Bristolu v roce 2005 a také významné zaujetí pozic v Evropském parlamentu v roce 2005. K tomu lze ještě přičíst různé dokumenty zveřejněné Výborem pro regiony, sítí Eurocities a sérii evropských konferencí, zvláště pak v Noordwijku, v Nizozemsku, v roce 2004. Mají různé podoby, ale všechny se shodují na hlavní funkci měst pro národní a evropskou budoucnost a podtrhují tak jejich váhu a politický význam.

Klíčový prvek, který zaručí, že města budou mít i nadále prioritní místo v politickém programu v následujících měsících, spočívá v pracovním dokumentu Evropské komise z nedávné doby o politice soudržnosti a městech ⁽²⁾. Jedná se o prohlášení obsahující výrazný záměr, který může určit budoucnost strukturálních fondů a měst v Evropě v dalším desetiletí. Je důležité, aby jeho obsah byl prodiskutován skutečně do hloubky a dle mého přesvědčení by měl být v široké míře přijat. V tomto článku jsou uvedeny hlavní myšlenky a návrhy.

⁽¹⁾ Profesor Michael Parkinson, ředitel Evropského institutu pro městské záležitosti, Univerzita John Moores v Liverpoolu. m.h.parkinson@ljmu.ac.uk

⁽²⁾ Politika soudržnosti a města: příspěvi měst k růstu a zaměstnanosti v regionech, Evropská komise, 2006.



Nový technický institut FH Joanneum v Grazu (Rakousko), který se nachází v bývalé průmyslové oblasti a který byl díky podpoře URBAN přetvořen na high-tech komplex.

Politika soudržnosti a města: přispění měst k růstu a zaměstnanosti v regionech

Tento důležitý dokument odpovídá dvojímu požadavku: doplnit Strategické orientace Společenství na období 2007-2013 při posílení městského rozměru a zformulovat návrhy určené pro usnadnění přípravy strukturálních fondů. Komise vyzývá členské státy, aby tento dokument využily při vypracování nové politiky soudržnosti, a trvá na skutečnosti, že místní orgány jsou partnery, jež je třeba výrazně zapojit do této práce. Dokument spojuje velké politické cíle, základní zásady pro zavádění a návrhy zvláštních kroků. Obsahuje zejména tři velké oblasti. Nejdříve vysvětluje, v jaké oblasti jsou města důležitá pro Evropu a podtrhuje zájem o trvale udržitelný městský rozvoj v rámci regionální politiky. Následně předkládá čtyři politické ambice. Nakonec identifikuje prostředky pro uskutečnění těchto cílů ve dvou oblastech: financování a řízení. Tento článek se následně zabývá každým z těchto bodů.

Evropská regionální politika zohledňuje trvale udržitelný městský rozvoj

Města mají mnoho vlastností, které jsou základem pro výkonné hospodářství založené na znalostech: kreativita, inovace, kultura a podnikatelský duch. Vzkvétající aglomerace jsou například velmi přitažlivé, pokud jde o kvalifikovanou pracovní sílu, což je klíčový faktor v kontextu globalizace. Hrají také hlavní úlohu v regionálním rozvoji. V Evropě neexistuje prosperující region, který by nezahrnoval prosperující město. Pokud jsou dobře spravované, přispívají města k trvalejšímu růstu a k životnímu prostředí. Spoluprací a navazováním strategických spojení s městy a s regiony v blízkosti snižují neúčinnou konkurenci a účastní se vyváženějšího rozvoje napříč Evropou.

Jaký typ města se Evropa snaží vytvořit?

Dokument navrhuje pro města čtyři politické ambice: zatraktivnit města, zvýšit jejich přispění k inovaci, k podnikatelskému duchu a k ekonomice znalostí, vytvořit více pracovních míst a kvalitnější pracovní místa a snížit sociální rozdíly uvnitř měst.

Přitažlivá města

Dokument podtrhuje nezbytnost soustředit se na čtyři body pro posílení přitažlivosti měst: na dopravu a mobilitu, na kvalitu služeb, na kvalitu životního prostředí a na kulturní nabídku.

Doprava, dostupnost a mobilita

Jedná se hlavně o pomoc městům zlepšit jednak jejich přístup na vnější trhy v Evropě, a jednak zvýšit jejich vnitřní mobilitu. V dokumentu se tedy má za to, že partneři na úrovni národní, regionální a místní musí podporovat: dobré spojení s velkými letišti a s dopravními tepnami; koordinaci mezi všemi místními orgány; přístupnou, efektivní a lépe integrovanou městskou hromadnou dopravu; propagaci alternativních forem nebo „přívětivých“ forem dopravy; více mobility nebo přístupnosti pro osoby, které nemají svůj automobil.

Přístup ke všem kvalitním službám a zařízením

Kvalitní služby dodávají městům na přitažlivosti a lepší obyvatelnosti. Jsou to zdroje pracovních míst, které zlepšují konkurenceschopnost pracovní síly. Města tedy musí zajistit: efektivní a dostupné služby v oblasti péče o zdraví, sociální služby, vzdělávání a veřejnou správu; služby v oblasti hlídání dětí pro podporu rovnosti mezi muži a ženami; dobré služby v celé městské aglomeraci; přístup ke službám pro přistěhovalce nebo pro osoby znevýhodněné kulturními překážkami.

Přirozené a přívětivé městské životní prostředí

Města musí čelit problémům v oblasti zhoršování životního prostředí, které je spojené s rozložením městské zástavby. Města musí: obnovit nevyužité průmyslové části a zároveň chránit místa, která jsou nedotčena; koordinovat politiky územního plánování a ostatní opatření mezi různými úrovněmi řízení; investovat do infrastruktur a do aktivní správy potřeb v oblasti dopravy; propagovat energetickou efektivnost.

Zlepšit kulturní nabídku

Faktory „nemateriální“ povahy hrají stále větší roli v investičních rozhodnutích podniků a ve volbě míst k bydlení pro vysoce kvalifikovanou pracovní sílu, která je potenciálně mobilní. Kulturní aktivity a turistika představují významné zdroje pro pracovní místa a kulturní zařízení mohou přispět k posílení občanské a kulturní identity obyvatel. Města tedy musí propagovat výrazný kulturní život, založený na vhodných kulturních zařízeních a také na společensko-kulturních akcích, které podporují výměny mezi obyvateli a v jejich rámci.

Podpora inovace, podnikatelského ducha a ekonomika znalostí

Města hrají hlavní roli v oblasti konkurenceschopnosti. Města musí: nabídnout vhodné prostředí pro inovaci a pro podnikání, zjednodušit veřejnou správu a podpořit vytvoření sítí mezi univerzitami, výzkumnými instituty a soukromými společnostmi.

Podpora pro malé a střední podniky

V tomto ohledu města musí: zlepšit ekonomické infrastruktury; poskytnout poradenství a podpůrné služby pro podniky; propagovat spolupráci mezi hospodářskými partnery; zlepšit přístup k financování; zpracovávat specifické

problémy, se kterými se setkávají mladí podnikatelé, ženy nebo příslušníci etnických menšin.

Podpora inovace a ekonomiky znalostí

Města musí: být přitažlivá pro potenciálně mobilní pracovníky zlepšením kvality místního života; hrát prvotní roli při vypracování novátorských strategií pro celý region; poskytnout nabídku v oblasti vzdělávání, výzkumu a technologického rozvoje (RDT), který bude přístupnější malým a středním podnikům; stimulovat vytváření sítí mezi univerzitami, veřejným a soukromým sektorem; rozvíjet integrovanou a vyváženou strategii v oblasti informační společnosti; podporovat přijetí ekologických inovací a systémů pro správu životního prostředí.

Více pracovních míst a kvalitnější pracovní místa

Města v sobě skrývají významné hospodářské možnosti, ale také velké sociální problémy. Průměrná kvalifikovaná osoba s vyššími kompetencemi je zde vzdělanější, stejně jako osoby s nízkou úrovní vzdělání. Města podléhají strukturálnímu napětí a makroekonomickým politikám, na které mají jen malý vliv, ale mohou využít trumfy, které patří jen jim. Je třeba, aby všichni partneři na všech úrovních řízení jednali společně pro předvídání situace a pro možnost reagování na změnu. Města musí zavést partnerství mezi ekonomickými a sociálními činiteli a udělat vše, co je v jejich moci pro zlepšení pracovního zařazení nejzranitelnějších skupin.

Zlepšit pracovní zařazení pomocí vzdělání a školení

Města mají v této oblasti několik výzev, na které musí odpovědět: podpořit rozvoj celoživotního vzdělávání; investovat do nabídky vysoce kvalitního školení a do zlepšování infrastruktur určených pro vzdělávání; pomoci znevýhodněným skupinám na pracovním trhu; být přitažlivá pro osoby s různou kvalifikací, zejména v sektoru služeb; nabídnout školicí programy a programy pro integraci určené pro opětovné zahrnutí do oblasti práce a stimulovat podnikatelského ducha.

Snížit rozdíly uvnitř měst

Navzdory jejich velkému ekonomickému potenciálu většina evropských měst má oblasti a populace, které se nacházejí v situaci vyloučení. Zvláště pak jsou zranitelné etnické menšiny, ženy a mládež, jak to ukazují poslední údaje z Auditů měst. Aby bylo možné reagovat na tyto problémy, města musí jednak podpořit sociální začlenění a stejnou příležitost, a jednak posílit bezpečnost občanů.

Podpora sociálního zahrnutí a rovnosti šancí

Dokument Komise navrhuje následující orientace: podpořit integraci imigrantů prostřednictvím jazykových kurzů a všeobecným školením; podpořit spolupráci mezi místními sdruženími, školami a populací pro poskytnutí vzdělání mládeži; zlepšit sociální služby, které jsou určené pro chudé děti, a zabránit fenoménu dětí na ulicích; posílit pravomoci a kvalifikace žen pro jejich snadnější zapojení na trhu práce a podpořit podnikatelského ducha; zavést infrastrukturu, které se budou starat o děti a takto podpoří ženy, které se znovu zapojí do pracovního procesu.

Posílit bezpečnost občanů

Audit měst uvádí, že kriminalita a strach jsou vyšší v městech než v jiných oblastech. Anketa ohledně vnímání

problémů byla provedena v rámci Auditů měst a potvrzuje, že pocit bezpečnosti je určujícím faktorem a rysem města, které je atraktivní pro investory a rezidenty. V této oblasti Komise navrhuje, aby města: přijala společný a proaktivní postoj v oblasti boje proti kriminalitě, například v oblasti plánování, koncepce a údržby veřejných prostorů; věnovala zvláštní pozornost rizikové mládeži pro zamezení její kriminalitě v raném stadiu; vytvořila a dala profesionální podobu pracovním místům spojeným s bezpečností, která zahrnuje obyvatele, zejména stanovením místních ombudsmanů, pracovníků určité čtvrti odpovědných za bezpečnost, zaměstnanců pro bezpečnost v ulicích a zavedením městské policie.

Jak zajistit úspěšný městský vývoj?

Je zřejmé, že pro zajištění prosperity měst nestačí pouze definovat cíle, kterých má být dosaženo. Je třeba identifikovat prostředky, které je nutné vynaložit. Zde se tedy dostává ke slovu financování a přijímání rozhodnutí. Co Komise v této oblasti navrhuje?



Guimarães (Portugalsko), restaurované centrum města v rámci podpory URBAN pro propagaci turismu, kultury a SME.

Financování obnovy měst

Dokument shrnuje metody umožňující financování rozvoje měst. Financování z prostředků Společenství výrazně přispělo k investicím do materiálních a nemateriálních infrastruktur, zejména do dopravy, zpracování odpadů, vzdělávání a školení, do informačních technologií a do telekomunikačních sítí. V roce 2004 Evropská investiční banka (EIB) poskytla půjčky ve výši 3,2 miliardy EUR pro obnovu měst, včetně sociálního bydlení, a 2,3 miliardy na projekty v oblasti městské dopravy.

Rozvoj finančního řízení

Nedostatek rizikového kapitálu představuje hlavní problém pro růst a inovaci. Pro období 2007–2013 Komise a skupina EIB připravují nový nástroj – Jeremie – který umožní finančním zprostředkovatelům, kteří mají zkušenosti z rozvoje podniků a s malými úvěry pro podporu vytvoření podniků.

Sázka na partnerství veřejného a soukromého sektoru

Partnerství veřejného a soukromého sektoru mohou finančně přispívat k projektům oživení městských částí

ve značném rozsahu a v různých oblastech. Navzdory výzvám, které taková partnerství mohou představovat, dokument Komise podtrhuje jeho zájem: soukromé financování je nutné jako doplněk veřejných zdrojů a soukromý sektor přináší doplňkové kompetence a zdroje. Efektivní partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem vyžaduje nicméně dlouhodobou vizi ze strany místních orgánů.

Zlepšit řízení měst

Přehled nejdůležitějších zásad dokumentu Komise se týká bez pochyby řízení městských oblastí. Navrhované orientace se zaměřují na spolupráci mezi městy a regiony, na integrovaný přístup k městskému rozvoji, na účast občanů a na zúročení zkušeností.

Podporovat spolupráci mezi městy a regiony

V městských aglomeracích vedle sebe existuje několik úrovní veřejných sdružení, kdy tato sdružení vykonávají různé pravomoci: dopravu, ekonomický rozvoj, životní prostředí, územní investice, vzdělávání a školení, sociální služby a péči o zdraví. Je důležité, aby tyto různé úrovně účinně

spolupracovaly pro koordinaci rozvoje celé oblasti a pro prevenci konkurencí a konfliktů. Dokument shledává, že v rámci globalizované ekonomiky musí evropská města dosáhnout kritické velikosti a spolupracovat na nejvyšší možné úrovni. Správa rozhraní mezi městskou, periferní a venkovskou oblastí musí být provedena takovým způsobem, aby uživatelé bez ohledu na to, v jaké oblasti sídlí, platili za poskytnuté služby a aby obyvatelé periferních a venkovských oblastí přispívali takto na služby, ze kterých mají díky městu prospěch. Musí být rozvíjeny profesionální kompetence požadované městským rozvojem.

Komise má zejména za to, že členské státy a regiony musí delegovat městům správu strukturálních fondů pro kroky měst a zapojit je do koncepce, zavádění a zhodnocení programů.

Přijmout integrovaný přístup k trvalému městskému rozvoji

Dokument připomíná, že městský rozvoj je dlouhodobý a komplikovaný proces, který vyžaduje zahrnutí mnoha intervenčních oblastí a neustálou účast širokého spektra partnerů z veřejného, soukromého a spolkového sektoru. To je jedno z hlavních poznání z úspěchu iniciativy URBAN za posledních deset let.

Města musí mít k dispozici koherentní a dlouhodobý plán, který bude zahrnovat hospodářský a sociální rozměr a oblast životního prostředí a který bude efektivně sledován. Klíčoví partneři musí být plně zapojeni do plánování, do zavádění a do vyhodnocení programů městského rozvoje.

Zhodnotit účast občanů

Jestli jsou partnerství všeobecně podporována, je třeba zahrnout občany, neformální skupiny a asociace do propagace růstu a trvalé zaměstnanosti na sociální úrovni a v oblasti životního prostředí. Města musí podporovat posílení populace v jejich schopnostech jednat, zejména využívat elektronickou správu. Musí se také snažit snížit kulturní propast, která často způsobuje těžkosti při spolupráci mezi

politickými rozhodovacími činiteli, správou a skupinami občanů.

Účastnit se sítí a výměn zkušeností

Evropská města mají hodně příkladů vhodných postupů. Místo toho, aby věnovaly cenné zdroje pro opětovné vymýšlení nějakého postupu, musí města lépe využít zkušenosti nashromážděné v rámci programu Urbact a prostřednictvím dalších evropských a národních sítí. V tomto ohledu Komise předpokládá rozšířit výměnu zkušeností, která byla do této chvíle omezena na města, která jsou součástí iniciativy URBAN, na všechna města Evropy.



■ *Univerzita v Cádizu (Španělsko), oddělení mořských věd: campus otevřený širému moři výzkumu.*

A nyní?

Nacházíme se v klíčovém okamžiku diskuse o budoucnosti evropských měst. Během těchto posledních let se otázky spojené s problematikou měst rychle dostaly mezi národní a evropské priority; potenciální přínos měst v oblasti ekonomické konkurenceschopnosti a sociální soudržnosti je od této chvíle uznán mnoha národními vládami, Evropským parlamentem a zájmovými skupinami, které mají zájem v oblasti městské a regionální napříč Evropou. Dokument Komise představuje hlavní příspěvek do této diskuse. Identifikuje klíčové politické cíle, hlavní principy pro zavádění a řadu specifických kroků, které by měly určit budoucnost politiky soudržnosti v Evropě. Tyto orientace jsou dostatečně flexibilní na to, aby nechali prostor pro národní, regionální a místní rozmanitost, ale zároveň jsou i natolik konkrétní, že pomáhají při výběru strategií a systémů, které je třeba zavést. V některých zemích a městech s nimi mají větší zkušenosti a užívají jich více než jinde. Je důležité, aby byly analyzovány a, doufáme, přijaty všemi partnery ve všech členských státech. Jelikož byla dosažena tato etapa, můžeme přejít od diskuse k akci uvnitř našich měst. A to je to hlavní.



„Městská problematika: týká se nás všech, ale kdo tuto oblast řídí?“

Jean-Marie Beaupuy, poslanec Evropského parlamentu, titulární člen Komise pro regionální rozvoj (REGI), předseda meziskupiny pro město a bydlení v Evropském parlamentu

80 % naší populace žije ve městech a na městských předměstích. Tato koncentrace lidí vede přirozeně ke krystalizaci všech potřeb (v oblasti dopravy, bydlení, využití volného času, kultury atd.) a všech těžkostí (bezpečnost, nezaměstnanost, znečištění apod.). Do řízení těchto různých problematik je zapojeno mnoho rozhodujících orgánů a dalších činitelů. Naproti těmto různým činitelům, kteří zasahují do všech problémů, zde stojí občan, který je jedinou osobou, která se v průběhu každodenního života setkává s obtížemi v dopravě ve čtvrti, ve které bydlí, při cestě do práce, trpí znečištěním nebo nedostatečnou bezpečností. Právě v každodenním životě vidíme, že tyto problémy se vzájemně prolínají, mísí a nelze se domnívat, že s nimi můžeme zacházet účinně, pokud takové jednání bude probíhat za jakousi přepážkou a bez předběžné možnosti dohody. Z tohoto důvodu navrhuji, aby otázky spojené s městskou problematikou byly součástí integrovaného přístupu v jejich řešení a zpracování.

V naší demokratické Evropě musí veřejní činitelé ujistit své občany a spoluobčany o soudržnosti svých různých kroků ve veřejné oblasti. Kromě směrnic a podpor je tedy nezbytné, aby „rozhodující činitelé“ navzájem spolupracovali. Za účelem zavedení této koordinace do různých životních prostorů a do různých oblastí společně s mými kolegy – poslanci – z Evropského parlamentu požadujeme:

- > společné zavedení a propagaci „nejlepších postupů“
- > systematické stanovování vedoucích projektů / koordinátorů. A myslíme si, že obecní orgán je často, ne-li vždy, tím nejlepším orgánem pro zajištění takové funkce.

Takto můžeme dosáhnout cílů z Lisabonu a z Göteborgu prostřednictvím budování trvale udržitelných měst – *sustainable communities*.

Evropský parlament, instituce pro podněty z „městské“ oblasti mezi evropskými institucemi

Mezi poslanci Evropského parlamentu je nás mnoho, kteří jsme měli odpovědné funkce v našich obcích či regionech. Máme tedy praktickou znalost o celkové skutečnosti. V Evropském parlamentu jsme tedy zcela přirozeně:

- > obohatili na úrovni měst nařízení pro budoucí strukturální fondy (2007–2013) při hlasování v prvním čtení (červenec 2005) zejména o následující body:
 - možnost volitelného bydlení (článek 59);
 - posílení tématu „městského rozvoje“ (článek 36);

- posílení zásady partnerství (článek 10).

> Vytvořili jsme meziskupinu pro město a bydlení (viz protější strana).

> Přijali jsme zprávu Jeana-Marie Beaupuye nazvanou „*Městská dimenze v kontextu rozšíření*“, která požaduje konkrétní kroky a podporu při jejich zavádění. K jejich dosažení Parlament vyzývá:

- lepší koordinaci mezi různými odděleními uvnitř každé evropské instituce;
 - územnímu operačnímu dialogu mezi Evropskou unií a městy, mezi vládami a městy a také k dialogu s občany;
 - rozvoji nástrojů Evropské unie pro zrychlení zavádění nejlepších postupů;
 - zavádění integrované městské politiky na úrovni prostorové a tematické;
 - monitorovacím a sledovacím krokům pro získání znalostí o dosažených výsledcích;
 - zvláštní pozornosti vůči mladistvým a ženám.
- > Dohlížíme na to, aby v rámci budoucích strategických orientací Společenství pro politiky soudržnosti na období 2007–2013 byla zajištěna optimální úroveň městské dimenze.

Meziskupina pro město a bydlení

V meziskupině pro město a bydlení je spojeno 68 poslanců ze všech politických směrů, dále je zde zahrnuto 73 partnerských organizací a meziskupina také ke své práci přivolává odborníky z městské politiky. Meziskupina stojí na počátku mnoha pozměňovacích návrhů o budoucích nařízeních pro strukturální fondy pro období 2007–2013. Její aktivita má asociativní charakter a zabývá se také lobbíngem. Sleduje zejména dva cíle:

- > Podněcovat a podporovat odpovědné osoby na evropské a vnitrostátní úrovni pro zavádění účinnějších kroků ve prospěch měst.
- > Vydávat lepší zákony ve prospěch měst.

Již od svého založení v roce 2004 je tato skupina velmi aktivní v oblasti propagace zohledňování otázek týkajících se měst u všech dotčených partnerů: volených zástupců, rozhodujících činitelů, asociací a občanů.

Kontakt: http://www.udf-europe.net/main/deputes_page.jsp?path=/deputes/beaupuy/&type=auparlement/070905

Jaké jsou perspektivy městského rozvoje ?



■ Zlepšením přístupu na letiště v Rize (Lotyšsko) přispěl tento projekt v rámci PHARE k městskému rozvoji.

Nové období programů evropských fondů (2007–2013) bude zahrnovat výrazný městský rozměr.

Městský rozvoj je již od určité doby jedním z velkých úkolů a zároveň výzvou evropské politiky soudržnosti. Během současného období programů (2000–2006) je iniciativa Společenství URBAN jedním ze specifických nástrojů určených pro rozvoj podnikatelského ducha, pro zaměstnanost, pro sociální integraci a pro kvalitu fyzického a přírodního životního prostředí v městských oblastech s určitými potížemi.

Města a aglomerace jsou rovněž již dlouhou dobu považovány ve většině programů strukturálních fondů za hnací sílu pro růst a zaměstnanost. Program Urbact určený pro výměnu zkušeností se jeví jako významný nástroj pro rozšíření a prohloubení našich znalostí nejlepších postupů městského rozvoje.

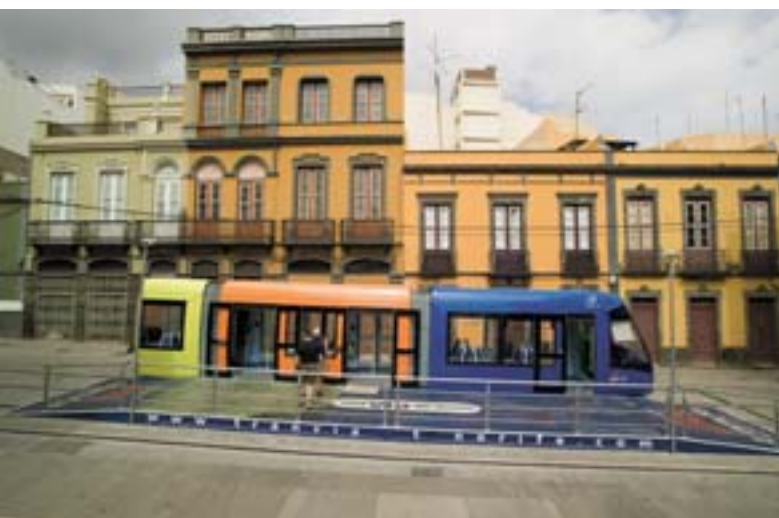
V současné době se jedná o začlenění tohoto postupu do příštího období programů (2007–2013). Jednání o nových nařízeních a orientacích strukturálních fondů se právě dokončují, aby mohla být přijata do začátku léta. Jsou inspirována zejména sdělením Komise, které je výsledkem veřejné konzultace provedené na začátku roku 2006 ⁽¹⁾, a budou zahrnovat velmi výrazný městský rozměr.

Jsou zde stále velké výzvy, jako je např. zajištění trvale udržitelného rozvoje v oblasti sociální a v oblasti životního prostředí nebo zlepšení životní úrovně v nových členských státech. Navíc je důležité, aby politika soudržnosti podporovala již uskutečněné značné úsilí: 1) pro propagaci Lisabonské strategie pro růst a zaměstnanost a 2) pro vytvoření pevného partnerství mezi místními činiteli.

Pro uskutečnění těchto výzev Komise zejména navrhuje:

- plné začlenění programů městského rozvoje do „hlavního proudu“ nebo do společného základu programů s možností převést kompetence na místní činitele;
- posílení a rozšíření programu Urbact pro výměnu zkušeností a nejlepších postupů;
- zavádění novátorských finančních nástrojů se zvláštní pozorností na zlepšování přístupu mikropodniků k financování.

⁽¹⁾ Politika soudržnosti a města : přispění měst k růstu a zaměstnanosti v regionech. Evropská komise, 2006.



Santa Cruz (Kanárské ostrovy, Španělsko): toto vozidlo slouží jako prostředek propagace nového systému městské dopravy.

Kroky v městské oblasti se začleňují do hlavního proudu

Komise si přeje dát více prostoru otázkám z městské oblasti tím, že zahrne do programů pro regionální rozvoj kroky provedené v této oblasti (Všeobecné nařízení, s. 7). To především znamená, že tam, kde je to vhodné, by referenční rámce pro vnitrostátní strategie měly zahrnovat v nejdůležitějších územních a tematických oblastech priority spojené s trvale udržitelným městským rozvojem [Všeobecné nařízení, článek 25.4.b)].

Stejně tak by operační programy měly zahrnovat integrovaný plán trvale udržitelného městského rozvoje tam, kde je to třeba [Všeobecné nařízení, články 25.4.b), 36.4 a 5]. Tento plán by měl obsahovat jasný popis priorit městského rozvoje. V praxi se toto vztahuje k prioritní oblasti věnované městským problémům se seznamem dotčených měst a městských oblastí.

V ideálním případě by uskutečnění těchto opatření bylo delegováno na orgány místní samosprávy a na ostatní místní partnery. Ve všech případech by tito jmenovaní měli být celkově partnery pro proces koncepce a zavádění těchto kroků.

Pokud jde o povahu kroků v městské oblasti zahrnutých do hlavního proudu, musí pokračovat použití „metody URBAN“, to znamená snahu o vyřešení různých problémů na daném území dle integrovaného a globálního přístupu (Článek 8 nařízení EFRR). Postup může tedy zahrnovat takové kroky, jako jsou následující:

- zlepšení fyzického životního prostředí včetně poškozeného městského prostoru;
- ochrana historického a kulturního dědictví;
- propagace podnikatelského ducha a místní zaměstnanosti;
- sociální rozvoj;
- služby pro specifické skupiny populace.

Až 15 % finančních prostředků může být určeno na projekty tohoto typu z Evropského sociálního fondu.

Inovace v oblasti financování: Jeremie a Jessica

Pokud je naším záměrem růst a zaměstnanost, toto zahrnuje podstoupení určitého rizika. Unie trpí deficitem kapitálových rizik a nedostatkem bankovních záruk v oblastech s potížemi. Pro přijetí této výzvy byla Komisí a skupinou EIB (Evropská investiční banka, „EIB Group“) sestavena nová společná iniciativa – „Jeremie“. Jejím záměrem je zlepšení přístupu mladých podniků k finančním prostředkům a rozvoj malých a velmi malých podniků.

Jeremie bude k dispozici správním a řídicím orgánům. Budou to právě tyto orgány, které budou vázat zdroje pro své programy v rámci Jeremie, budou mít k dispozici jakýsi systém „na klíč“ pro přístup ke zkušeným finančním zprostředkovatelům v oblasti podnikatelského rozvoje a mikroúvěru. Tito akreditovaní zprostředkovatelé budou mít finanční schopnosti podniků a ostatních konečných příjemců.

Jeremie posílí růst, zaměstnanost a sociální integraci v rámci měst Evropské unie dotčených programy strukturálních fondů. Od tohoto systému se očekává, že bude působit jako vlivný nástroj pocházející od ostatních finančních institucí – vnitrostátních a evropských.

Jessica je iniciativou ve prospěch trvale udržitelného městského rozvoje, která byla představena společně Evropskou komisí, EIB a Rozvojovou bankou Rady Evropy. Její cíl kombinuje podpory a půjčky a má usnadnit financování městské obnovy a městského rozvoje.

V rámci iniciativy Jessica mohou správní a řídicí orgány:

- financovat široký okruh partnerství z oblasti veřejné a soukromé, projekty a ostatní systémy městského rozvoje, které mohou zajistit dlouhodobou návratnost celé investice nebo její části;
- zajistit jednodušší a pružnější správu fondů určených pro městský rozvoj;
- zvýšit účinek vlivu omezených zdrojů přiřazených pro městský rozvoj tím, že přilákají mezinárodní finanční instituce, banky, soukromý sektor, atd.



Podpora malých a středních podniků ve Svaneke, Bornholm (Dánsko): výrobní dílna řemeslného skla určeného na vývoz.

Program Urbact: zájem o zavedení sítě evropských měst

URBACT I (2003–2006), což je program pro výměnu zkušeností mezi činiteli z oblasti městského rozvoje, reaguje na výraznou žádost měst. Výsledky získané do tohoto okamžiku dokazují, že je třeba pokračovat v postupu i po skončení roku 2006.

Během posledních patnácti let Evropská unie postupně vybudovala základy pro městskou politiku, které jsou shrnuté v pracovním dokumentu jednotlivých oddělení Komise: „*Trvale udržitelný městský rozvoj zahrnuje poskytování kvalitních veřejných služeb společně s hospodářskými a společenskými cíli a cíli v oblasti životního prostředí. Pro uskutečnění trvale udržitelných celků uvedených v dohodě z Bristolu, je zásadní vytvořit na místní úrovni partnerství mezi veřejnými, soukromými a asociacími činiteli a také s obyvateli.*“⁽¹⁾

Programy pilotních projektů Urban (1990–1993 a 1997–1999), URBAN I (1994–2000) a URBAN II (2000–2006) financované politikou soudržnosti umožnily rozvoj na skutečně velké úrovni (216 oblastí v Evropě) v oblasti politiky integrovaného městského rozvoje. Pozitivní výsledky z těchto zkušeností, zejména v případě URBAN II, a zjištění, že města mají zásadní význam v oblasti produktivity a zaměstnanosti, vedly Evropskou komisi k předložení návrhu integrovat politiky trvale udržitelného městského rozvoje do společného základu („hlavního proudu“) politiky soudržnosti pro období 2007–2013.

179 měst, 375 partnerů

Urbact byl vytvořen na počátku roku 2003 s cílem organizovat výměny mezi městy, která jsou zahrnuta do iniciativy Společenství URBAN, získat informace o nabytých zkušenostech a šířit tyto znalosti a zkušenosti. Byl odpovědí na požadavek 179 měst, které se účastí programu, mezi kterými je 40 % měst s více než 200 000 obyvateli a 33 % měst s méně než 100 000 obyvateli. Od 1. května 2004 se také města z deseti nových členských států mohou účastnit programu Urbact; v současnosti představují třetinu účastníků programu. Vedle měst, která jsou hlavními účastníky programu, se prací programu Urbact účastní také regionální orgány, univerzity a dokonce i členské státy. Uebact zahrnuje 375 partnerů ve 20 sítích a v 6 pracovních tematických skupinách a také pracovní skupiny zahrnující sítě týkající se jednoho tématu.

V roce 2005 bylo v rámci programu Urbact zorganizováno více než 100 pracovních seminářů, kdy každý seminář zahrnoval 20 až 30 osob, zvolených zástupců, techniků, odborníků. V pracích Urbact se přímo a osobně angažuje více než 3000 osob z celé Evropy.



Místo na kolo ve středu města ve Vídni (Rakousko) obnovené s podporou URBAN.

Internetová stránka programu (www.urbact.org) obsahuje více než 5 000 dokumentů, případových studií, prezentací vhodných postupů, zpráv atd. V únoru 2006 měla tato stránka 8 000 návštěvníků, kdy každý návštěvník si prohlédl průměrně 36 stran, což ukazuje na stahování velkého počtu dokumentů.

EUKN: sdílet evropské městské know-how

Evropská síť center zdrojů městské politiky (European Urban Knowledge Network / EUKN) pomáhá členským státům vytvořit národní síť znalostí v oblasti městského rozvoje.

Tyto vzájemně propojené národní sítě usnadňují výměny zkušeností a znalecké posudky týkající se městských otázek v Evropě. EUKN takto pomáhá politickým rozhodujícím činitelům, aby se jeden od druhého učili. Síť posiluje roli hnacího motoru evropských měst ve prospěch růstu a zaměstnanosti, kdy je zároveň zajištěna vysoká úroveň udržitelnosti a začlenění.

⁽¹⁾ Politika soudržnosti a města: přispění měst k růstu a zaměstnanosti v regionech. Evropská komise, 2006.

EUKN je evropská iniciativa uvedená v roce 2004 v rámci nizozemského předsednictví Rady EU. V současné době sdružuje patnáct členských států, program Urbact, Evropskou komisi, stejně jako síť Eurocities.

EUKN je v provozu od dubna 2005 a zavedla decentralizovanou znalostní platformu založenou na vyhledávacím portálu a na národních sítích ve všech členských státech, které jsou účastníky. Evropští, národní, regionální a místní partneři sem dodávají případové studie, politické dokumenty a výzkumné zprávy o všech důležitých tématech spojených s městskou politikou. EUKN dostala cenu „XML Holland Award“ jako nejvíce novátorská síť.

Od uvedení webové stránky v říjnu 2005 se počet případových studií a výzkumných zpráv, které jsou k dispozici, rychle zvýšil. Do tohoto léta budou k dispozici tisíce dokumentů on-line.

Sekretariát EUKN se nachází v Haagu (Nizozemsko).

Více informací naleznete na adrese: www.eukn.org.

Co je třeba města naučit a jakou přidanou hodnotu jim dát ?

Z různých prací sítí a pracovních skupin vzešlo sedm hlavních tematických linií:

Města a mladí lidé, regenerace měst, přistěhovalci, místní ekonomický rozvoj, účast občanů, nedostatek bezpečnosti a integrovaný přístup k městskému rozvoji.

Integrace trvale udržitelného městského rozvoje do společného základu politiky soudržnosti zdůrazňuje nezbytnost existence programu pro výměny a úvahy, která šíří koncept integrovaného trvale udržitelného městského rozvoje, jak jej Evropská unie během těchto posledních 20 let vypracovala.

- > Přístup programu Urbact je přitažlivý pro mnoho měst, jelikož prostřednictvím analýzy zkušeností, které byly provedeny jinde, vzájemného sdílení problémů a různých způsobů, jak na ně zareagovat, mají k dispozici prvky pro úvahu a porovnání pro definování svých politik.
- > Urbact umožňuje městům 25 členských států – a brzy 27 členských států – aby si vzájemně vyměňovala informace a pomáhala si a středně velkým městům dává možnost integrovat evropské výměnné sítě.
- > Urbact je skvělým nástrojem pro vzájemnou výměnu zkušeností a znalostí, která je určena rozhodujícím politickým činitelům, technikům a účastníkům městského rozvoje obecně.
- > Během tří let se Urbact stal rámcem pro výměny a úvahy ohledně problémů měst nejenom mezi rozhodujícími činiteli v oblasti měst, ale také pro regionální orgány, pro členské státy, univerzity a vědce. V této oblasti program podporuje územní odstranění překážek v jednotlivých oborech a disciplínách mezi městy a uvnitř měst.

- > Nakonec program umožnil vytvoření evropské sítě středisek zdrojů městské politiky (EUKN, viz rámeček) a sestavení pracovní skupiny pro posílení pravomocí při uplatnění přístupu založeného na konceptu „trvale udržitelná společenství“ (Skills, viz rámeček). Vložené prostředky a úsilí pro získání zkušeností z politik a pro šíření závěrů a doporučení budou udrženy a rozvíjeny v období 2007–2013 v rámci Urbact II, což je budoucí rámcový program pro výměny mezi městy.

Kontakt: info@urbact.org

Kompetence ve službě trvale udržitelných společenství

Vytvoření kvalitních čtvrtí a společenství vyžaduje specifické kompetence. Výměny a spolupráce je mohou rozvinout.

Během neformálního setkání Rady o trvale udržitelných společenstvích, která se konala v Bristolu (Spojené království) ve dnech 6. a 7. prosince 2005, se ministři EU shodli na řadě kompetencí, které jsou čím dál tím víc nezbytné v rámci městského rozvoje, ale kterých se často nedostává. Zejména se jedná o schopnost pracovat na různých činnostech, o schopnost vedení a zavádění strategie, o práce v rámci partnerství a o správu projektu, vyjednávání a sociální zprostředkování, řízení organizačních změn a efektivní místní řízení.

„Dohoda z Bristolu“ stanovila, že členské státy dají k dispozici své vhodné postupy v této oblasti. Účastníci se zároveň dohodli, že koncem roku 2006 zorganizují v Leeds (Spojené království) „Evropské sympozium o kompetencích pro trvale udržitelná společenství“ pro podporu investic do rozvoje kompetencí a pro výměnu znalostí.

Organizace vytvořená a podporovaná britskou vládou nazvaná „Akademie pro trvale udržitelná společenství“ (Academy for Sustainable Communities / ASC) ve spolupráci s Evropskou sítí center zdrojů městských politik (EUKN) vytvořila pracovní skupinu Urbact. Bude orientovat, koordinovat a zhodnocovat práci sympozia a bude také formulovat doporučení týkající se budoucí evropské spolupráce v oblasti kompetencí na období 2007–2013.

Sekretariát pracovní skupiny se nachází ve Spojeném království. Její rolí je usnadnit vypracování obsahu sympozia v závislosti na potřebách Evropské unie jako celku a každého členského státu zvlášť. Jejím cílem je, aby celá akce byla zakončena „Evropskou chartou kompetencí“, ke které se připojí místní a regionální organizace.

Více informací naleznete na adrese:

<http://www.ascskills.org.uk/euskills/en/home.cfm>

Města patřící do Auditů měst

♦ Města patřící do Auditů měst v EU-25

♦ Města patřící do Auditů měst v Bulharsku a v Rumunsku



Belgique/België 1 Antwerpen 2 Brugge 3 Bruxelles/Brussel 4 Charleroi 5 Gent 6 Liège	33 Hamburg 34 Hannover 35 Karlsruhe 36 Köln 37 Leipzig 38 Magdeburg 39 Mainz 40 Moers 41 Mönchengladbach 42 Mülheim an der Ruhr 43 München 44 Nürnberg 45 Regensburg 46 Schwerin 47 Trier 48 Weimar 49 Wiesbaden 50 Wuppertal	66 Madrid 67 Málaga 68 Murcia 69 Oviedo 70 Palma de Mallorca 71 Pamplona/Iruña 72 Santander 73 Santiago de Compostela 74 Sevilla 75 Toledo 76 Valencia 77 Valladolid 78 Vitoria/Gasteiz 79 Zaragoza	103 Poitiers 104 Reims 105 Rennes 106 Rouen 107 Saint-Denis 108 Saint-Etienne 109 Strasbourg 110 Toulouse	138 Trento 139 Trieste 140 Venezia 141 Verona	163 Tilburg 164 Utrecht	196 Ponto Delgada 197 Porto 198 Setúbal	225 Gravesham 226 Leeds 227 Leicester 228 Lincoln 229 Liverpool 230 London 231 Manchester 232 Newcastle-upon-Tyne 233 Portsmouth 234 Sheffield 235 Stevenage 236 Worcester 237 Wrexham
Česká Republika 7 Brno 8 Ostrava 9 Plzeň 10 Praha 11 Ústí nad Labem	Eesti 51 Tallinn 52 Tartu	France 80 Ajaccio 81 Amiens 82 Besançon 83 Bordeaux 84 Caen 85 Cayenne 86 Clermont-Ferrand 87 Dijon 88 Fort-de-France 89 Grenoble 90 Le Havre 91 Lille 92 Limoges 93 Lyon 94 Marseille 95 Metz 96 Montpellier 97 Nancy 98 Nantes 99 Nice 100 Orléans 101 Paris 102 Pointe-à-Pitre	Ireland 111 Cork 112 Dublin 113 Galway 114 Limerick	Kύπρος/Cypros 142 Lefkosia	Latvija 143 Liepāja 144 Rīga	Slovenija 199 Ljubljana 200 Maribor	Slovenská Republika 201 Banská Bystrica 202 Bratislava 203 Košice 204 Nitra
Danemark 12 Aalborg 13 Århus 14 København 15 Odense	Deutschland 16 Augsburg 17 Berlin 18 Bielefeld 19 Bochum 20 Bonn 21 Bremen 22 Darmstadt 23 Dortmund 24 Dresden 25 Düsseldorf 26 Erfurt 27 Essen 28 Frankfurt am Main 29 Frankfurt an der Oder 30 Freiburg im Breisgau 31 Göttingen 32 Halle an der Saale	Ελλάδα/Ellada 53 Athina 54 Ioannina 55 Iraklio 56 Kalamata 57 Kavala 58 Larissa 59 Patra 60 Thessaloniki 61 Volos	Italia 115 Ancona 116 Bari 117 Bologna 118 Cagliari 119 Campobasso 120 Caserta 121 Catania 122 Catanzaro 123 Cerebona 124 Firenze 125 Genova 126 L'Aquila 127 Milano 128 Napoli 129 Palermo 130 Perugia 131 Pescara 132 Potenza 133 Reggio di Calabria 134 Roma 135 Sassari 136 Taranto 137 Torino	Lietuva 145 Kaunas 146 Panevėžys 147 Vilnius	Luxembourg (G.D.) 148 Luxembourg	Magyarország 149 Budapest 150 Miskolc 151 Nyíregyháza 152 Pécs	Malta 153 Gozo 154 Valletta
				Nederland 155 Amsterdam 156 Arnhem 157 Eindhoven 158 Enschede 159 's Gravenhage 160 Groningen 161 Heerlen 162 Rotterdam	Österreich 165 Graz 166 Linz 167 Wien	Polska 168 Białystok 169 Bydgoszcz 170 Gdańsk 171 Gorzów Wielkopolski 172 Jelenia Góra 173 Katowice 174 Kielce 175 Konin 176 Kraków 177 Łódź 178 Lublin 179 Nowy Sącz 180 Olsztyn 181 Opole 182 Poznań 183 Rzeszów 184 Suwałki 185 Szczecin 186 Toruń 187 Warszawa 188 Wrocław 189 Zielona Góra 190 Zory	Suomi/Finland 205 Helsinki/Helsingfors 206 Oulu/Uleåborg 207 Tampere/Tammerfors 208 Turku/Åbo
						Sverige 209 Göteborg 210 Jönköping 211 Malmö 212 Stockholm 213 Umeå	United Kingdom 214 Aberdeen 215 Belfast 216 Birmingham 217 Bradford 218 Bristol 219 Cambridge 220 Cardiff 221 Derry 222 Edinburgh 223 Exeter 224 Glasgow
						България/Bulgaria 238 Burgas 239 Pleven 240 Plovdiv 241 Ruse 242 Sofia 243 Varna 244 Vidin	România 245 Alba Iulia 246 Arad 247 Bacău 248 Braila 249 București 250 Clărași 251 Cluj-Napoca 252 Craiova 253 Giurgu 254 Oradea 255 Piatra Neamț 256 Sibiu 257 Tirgu Mures 258 Timișoara

BUDAPEŠŤ (MAĎARSKO)

Lepší řízení odpadních vod



Celkové náklady: 529 107 000 EUR

Příspěvek EU: 304 661 500 EUR

„Naším cílem je ekologické zpracování 95 % odpadních vod v Budapešti (1,8 milionů obyvatel). To bude možné, jakmile bude vybudována nová odtoková síť a čistírna odpadních vod pro městskou část Budapešť centrum, jejíž kapacita bude zpracování 350 000 m³/denně. Toto se dotýká 850 000 obyvatel. Projekt, který významně přispěje ke zlepšení kvality vody v Dunaji, zahrnuje pět oblastí: výstavbu čistírky odpadních vod na ostrově Csepel při použití nejmodernějších technologií v oblasti zpracování vod a úspory energie (bioplyn); vytvoření infrastruktury pro kompostování usazenin, které se vytvoří po čištění (kapacita: 100 000 tun/ročně); zřízení hlavní kanalizace v délce 6,9 km na břehu části Buda; zavedení tlakové kanalizační sítě spojující hlavní čerpací stanice s čistírkou vod; modernizace a posílení těchto čerpacích stanic. 65 % celkových volitelných nákladů (468 710 000 EUR) je financováno Fondem soudržnosti. Konec prací se předpokládá v roce 2009.“

Gyula Somlai, ředitel oddělení veřejných prací, radnice Budapešti
somlaigy@budapest.hu

VALENÇA (PORTUGALSKO)

Zhodnocení městského dědictví



Celkové náklady: 2 600 000 EUR

Příspěvek EU: 1 900 000 EUR

„Město Valença, které se nachází na hranicích se Španělskem, má bohaté kulturní dědictví odrážející četné vztahy spojující nejsevernější část Portugalska a Galicie. Díky podpoře fondu EFRR a operačních programů pro region Norte obecní orgány zavedly řadu projektů určených pro obnovu a zhodnocení historického centra města. Vylepšením městského prostoru a modernizací základních infrastruktur (kanalizace, silnice apod.) se podpořila kulturní turistika a zamezilo se demografickému poklesu vytvořením různých oblastí aktivit a zlepšením kvality života.“

Jorge Sobrado, CCDR-Norte
vitor.devesa@ccdr-n.pt

CERNIKA (SLOVINSKO)

Přeměna vojenské základny na administrativní a obchodní centrum



Celkové náklady: 3 951 000 EUR

Příspěvek EU: 2 598 573 EUR

„Díky podpoře fondu EFRR obec Cernika začala se zřizováním administrativního a obchodního centra v prostorách bývalé vojenské základny jugoslávské armády. První fáze projektu byla dokončena v listopadu 2005. Tato fáze zahrnovala demolici kasáren, zvýšení pozemku, zavedení inženýrských sítí (přístupová cesta, vodovody, kanalizace, osvětlení,...) a vybavení všemi potřebnými infrastrukturami pro zřízení podniků (vysoké elektrické napětí, vysokorychlostní internetové připojení, atd.). Centrum o rozloze 11 000 m² je připraveno k tomu, aby na něm byly zřízeny kanceláře, dílny a další budovy, které je třeba postavit, a to vše za rozumné náklady. Projekt je také součástí strategie rozvoje regionu Notranjsko Kraška.“

Franc Lenarcic, Ministerstvo životního prostředí a územního plánování
Franc.Lenarcic@gov.si

AMSTERDAM (NIZOZEMSKO)

ArenA, partnerství pro zaměstnanost



Celkové náklady: 650 000 EUR

Příspěvek EU: 325 000 EUR

„Otevření zařízení Araena Stadium v roce 1996 nemělo za následek v částech Zuid-Oost, což jsou jihovýchodní části Amsterdamu, dlouho trvající pracovní místa, se kterými by se dalo do budoucna počítat. Z tohoto důvodu byla vypracována iniciativa města vedoucí k partnerství pro zaměstnanost zahrnující všechny důležité místní skupiny: veřejné činitele, podnikatele, odborné organizace, vzdělávací instituce, asociace atd. 80 organizací se představilo v rámci programu ArenA Initiatief, což je program, který spojuje všechny místní společensko-ekonomické činitele za účelem zaměstnanosti a vzdělávání. Z psychologického hlediska se také jednalo o jakési přemostění mezi východem (kde lidé žijí) a západem (kde pracují). Tento postup je úspěšný: ArenA velmi významně přispěla ke snížení nezaměstnanosti v oblasti Zuidooost. Mezi rokem 1996 a 2003 se počet žadatelů o práci snížil z 15 000 na 5 000.“

Peter Aben, ekonomické záležitosti, Amsterdam Zuidoost
p.aben@zuidoost.amsterdam.nl

ŠPANĚLSKO

„Integrace je silnou stránkou projektu URBAN v Gijónu“

Blanca Cañal García, ředitelka programu URBAN II Gijón (Asturia)



„Periferní průmyslová oblast v krizi“ je označení, které je vhodné pro charakterizování intervenční oblasti URBAN v Gijónu. Oblast v době vypracování programu čítá 26 519 obyvatel, což je 10 % populace Gijónu, je umístěna na západě města a zahrnuje několik oblastí: Jove (jejíž některé čtvrti, jako je El Muselín, Portuarios a Pescadores, se rozkládají až k moři), Tremañes (průmyslová oblast) a část čtvrtí Calzada a Natahoyo, což jsou velmi hustě obydlené oblasti, kde se nacházejí opuštěná a nepoužívaná průmyslová zařízení vzhledem k uzavření několika velkých průmyslových podniků. V celé oblasti, které se URBAN dotýká, vedle sebe existují rezidenční části a intenzivní průmyslové činnosti a také důležité dopravní infrastruktury: sem patří přístav v Musel a několik železničních tras, které přímo přes tyto čtvrti procházejí. Nezaměstnanost a sociální problémy jsou mnohem výraznější v oblasti URBAN než v jiných částech aglomerace.

Projekt URBAN předložený městem Gijón je spolufinancovaný ve výši 75 % fondem EFRR, celkové volitelné náklady činí 14,2 milionů EUR a jsou rozdělené do pěti prioritních skupin: zpětné získání opuštěných pozemků a vytvoření pozemků k rozparcelování; zlepšení ekonomického prostředí; integrace populace, která je znevýhodněna; zpracování odpadků; propagace nových technologií.

Aby se tyto priority uvedly do praxe, bylo nutné respektovat několik hlavních principů, které působí jako nástroj a přidaná hodnota, zejména pokud jde o integrovaný přístup k hledání synergií a pro hledání synergií s jinými kroky ve veřejné a soukromé oblasti. Dva příklady mohou sloužit jako ilustrace tohoto záměru.



„Místo pro odkládání odpadků“ v Gijónu.

„Místo pro odkládání odpadků“

Nejdříve jsme uvažovali o zřízení „Místa pro odkládání odpadků“ (prostor s kontejnery pro tříděný sběr odpadků z domácností) na opuštěném pozemku umístěném za jednou z železničních tratí. Bohužel se obyvatelé, kteří bydlí v okolí, postavili proti zřízení takového místa v jejich čtvrti. Jelikož je tato aktivita součástí rámce URBAN, mohli jsme o významu třídění odpadu snadno informovat a vysvětlit ho velké

části populace prostřednictvím stovek informačních setkání zorganizovaných v učňovských a školních střediscích, v domech pro mládež, v klubech důchodců a v dalších společenských střediscích. Stejně tak čtrnáct místních asociací spolupracovalo na zorganizování výstavy na toto téma. Odhadujeme, že tuto událost během pěti dní navštívilo více než 800 osob. V současné době je Místo pro odkládání odpadků zařízením, které přitahuje pozornost a na které jsou obyvatelé bydlící v sousedí hrdí. Je umístěno v jedné z nejlidnatějších čtvrtí oblasti URBAN, v blízkosti školních a zdravotních zařízení a v blízkosti významného sportovního zařízení, kde dále pokračujeme s poskytováním školení na téma otázek spojených s životním prostředím. Je třeba také poznamenat, že všechny kroky URBAN doprovází program zaměřený na poskytování informací a vysvětlování pojmů z oblasti úspory energie, správy odpadků z domácností atd.

Partnerství s podniky

V oblasti URBAN se nachází nejstarší průmyslové prostory, které mají nejhorší vybavení ve městě. Tyto prostory jsou předmětem intervence. Práce týkající se zpětného získání poškozených pozemků, která již byla započata, zmobilizovala asociace podniků, které se nacházejí ve třech administrativních a obchodních centrech. Opuštěná a nepoužívaná průmyslová zařízení a opuštěné parcely, které byly často využívány ilegálně, byly přeměněny na parkoviště nebo se na nich v současné době staví. Do tohoto postupu byly zahrnuty zejména dvě společnosti (ADIF a FEVE), jejichž železniční koleje vedou přes tyto prostory. Od okamžiku, kdy bylo dosaženo pozitivních výsledků v těchto krocích, bylo mnohem snadnější podnikům předložit – ve většině případů šlo o velmi malé podniky – další cesty a možnosti pro uskutečnění aktivit ve prospěch životního prostředí nebo nových technologií. Takto jedna z asociací podniků začala vysazovat zhruba 100 stromů ve svém administrativním a obchodním centru. Další podnik získal souhlas na vývoj webových stránek pro 150 podniků oblasti URBAN. Za tímto účelem podnik školí mladé pracovníky z této oblasti a nejméně šest z nich by mělo být zaměstnáno.

Vzhledem k mým deseti letům zkušeností v oblasti rozvoje takových typů projektů si myslím, že mohu potvrdit, že tyto integrované programy, které se soustřeďují na zcela přesné oblasti a vyzývají k výrazné účasti různých činitelů přímo na daném území, nejsou pouhým prováděním rozpočtu: mají výraznou přidanou hodnotu a jsou velmi transparentní pro občany na rozdíl od postupu, kdy by byly zaváděny různými specializovanými složkami odděleně, bez skutečné koordinace či integrace.

Více informací naleznete na adrese: www.gijon.es

URBAN II v akci v Lipsku a v Dortmundu (Německo)

Čtvrti, které se mění

12 německých programů URBAN II doplňuje intervence evropských fondů a ostatní podpory pro rozvoj, které rozděluje spolkový stát, Länder a města. Jejich participačním, integrovaným a novátorským přístupem dodávají přitažlivost a dynamiku dotčeným čtvrtím, zároveň dodávají hrdost a naději jejich obyvatelům. Důkazem je Lipsko a Dortmund.



Tato obrovská žížala, která je symbolem vitality, se nachází na fasádě budovy, ve které sídlí Wege e.V., což je sdružení rodičů dětí s psychologickými potížemi, které podporuje program URBAN v Lipsku.

Karsten Gerken, ředitel urbanistického oddělení města Lipska, ukazuje fotografii malé holčičky, která se ztrácí v příliš velkém kabátě: „U nás městský rozvoj znamená, že se pokoušíme upravit příliš drahý a zároveň příliš velký kabát na tělo, které roste“.

Obrázek je účinný: Lipsko je totiž dokonce příkladem „shrinking city“¹), což je „město, které se zmenšuje“. Populace největší aglomerace bývalé NDR po Berlíně se snížila ze 750 000 obyvatel v třicátých letech na 493 000 v roce 2000, poté se zase zvýšila a dosáhla v současnosti přesně 500 000. Ale pouze v letech 1990 a 2000 Lipsko ztratilo 100 000 obyvatel. Příčin tohoto úbytku je mnoho: velmi slabá úroveň porodnosti již vysvětluje deficit v objemu 25 000 osob a vzhledem k opětnému sjednocení Lipsko ztratilo 60 000 pracovních míst v průmyslu, což přinutilo 25 000 obyvatel, aby se vydali do západní části Německa. Ve stejné době mnoho obyvatel podleгло půvabu malých rodinných domků, které byly v dobách východního

Německa těžko dostupné, a 50 000 obyvatel Lipska se přestěhovalo na předměstí nebo do blízkých venkovských částí a opustilo vlastní město.

Výsledek: mnoho prázdných budov, 60 000 volných bytů a velmi uvolněná městská struktura. V hlavních ulicích je některých částech města jedna budova ze čtyř neobydlená. Ale dojem není stejný jako v průmyslovém městě v krizi, kde jsou většinou ve špatném stavu celé čtvrti: v Lipsku půvabné budovy, které byly nedávno restaurovány, sousedí se zcela opuštěnými budovami s rozpadajícími se fasádami. A toto je opravdu škoda, jelikož se velmi často jedná o hezké budovy ve stylu „Gründerzeit“, což je období expanze a intenzivní urbanizace, které v Německu probíhalo v období od roku 1870 do 1914. Konečný cíl programu URBAN II „Leipziger Westen“, který byl zaveden ve čtyřech čtvrtích na západě města (8 km², 32 000 obyvatel), je tedy zcela jednoduchý: „Udržet obyvatele ve městě a přilákat nové obyvatele“, shrnuje Norbert Raschke, který program řídí.

¹ Lipsko a jeho soused Halle jsou součástí sítě „Shrinking Cities“ (<http://www.shrinkingcities.com/>), což je projekt vedený v období od 2002 do 2006 organizací Kulturstiftung des Bundes (Spolková kulturní nadace), který spojuje architekty, vědce a umělce za účelem prací týkajících se rovněž dalších měst ve světě: Detroit (USA), Ivanovo (Rusko), Manchester a Liverpool (Spojené království).

Přístup k nemovitosti... a k zaměstnání

„Na východě lidé nemají mnoho majetku. Mnoho z nich chce vlastnit nějakou nemovitost, ale mají sotva prostředky na to, aby si mohli koupit a zrenovovat nějakou budovu,” vysvětluje Christoph Scheffen, koordinátor sociální agentury pro nemovitosti Immothek, která je podporovaná programem URBAN a městem Lipsko. „Naše role spočívá společně s pomocí dobrovolných architektů ve vyhledávání budov, které jsou k dispozici a lze je zrenovovat za rozumné náklady, kdy posléze tyto budovy nabídneme rodinám, které si chtějí koupit bydlení. Fungujeme jako spojovací článek pro tyto potenciální kupující – v průměru se jedná o šest domácností na budovu – aby se mohli poznat a viděli, zda jsou si navzájem sympatičtí, aby si mohli koupit budovu do společného vlastnictví. Mezi rokem 2002 a 2005 byli takto nalezeni kupující pro 212 bytů za nákupní cenu. Lipsko je prvním městem v Německu, které podporuje tento typ operace, jejíž model mohl být zaveden díky podpoře URBAN ve výši 500 000 EUR. Odhaduje se, že operace vygenerovala pro celé město 40 milionů EUR v investicích a zhruba 200 nových pracovních míst.



Zelená brigáda v akci v Henrietteparku ve středu oblasti URBAN v Lipsku.

Zaměstnanost je samozřejmě velkou prioritou programu URBAN v Lipsku v těch městských částech, kde míra nezaměstnanosti překračuje 20 %: 8 milionů EUR, což je 40 % rozpočtu, je věnováno na opatření „Ekonomie a zaměstnanost“, které kombinuje klasické systémy podpory podnikatelů (poradenství, vybavení k dispozici, zavedení do sítě...) s přesně zaměřenými školeními (pro mladé lidi, pro ženy, pro přistěhovalce, ...) až po zcela novátorské (školní podniky, burzy nápadů apod.). Pro období 2001–2004 URBAN Leipziger Westen nabídl 430 pracovních míst, které byly buď vytvořené, nebo udržené, 80 pracovníkům se dostalo rekvalifikačního školení a více než 800 mladých se zúčastnilo intenzivního kurzu na téma založení podniku. „V květnu 2002 jsme začínali od nuly,” vypráví Frank Basten, poradce v Centru pro podnikání a inovaci „Freie WirtschaftsFörderung“ (Podpora svobodného podnikání). „V současné době, v únoru 2006, jsme podpořili 147 malých podniků, což představuje 353 pracovních míst. Rozdělení na odvětví představuje ekonomické složení oblasti URBAN, ale také naše priority: 69 podniků je v oblasti služeb pro podniky, 28 řemeslných výrobců, 23 obchodů, 14 hotelových zařízení a 13 podniků poskytujících služby jednotlivcům. V rámci naší podpory upřednostňujeme činnosti spojené s ‚clustery‘ a specifiky Lipska: jedná se o informační technologie a o automobilový průmysl.

Přilákání nových obyvatel do města samozřejmě také znamená zkrášlení čtvrtí. V tomto ohledu opatření „Kvalita městského prostoru“ mobilizuje program URBAN na částku zhruba 7,3 milionů EUR. Propojení různých způsobů financování vedlo ke zhodnocení kanálu Karl–Heine a k přeměně bývalých průmyslových středisek na zelené prostory, ale také k opatřením nemateriální povahy, jako je novátorský systém vypůjčení pozemků: více než opuštěných průmyslových prostor má Lipsko velmi mnoho malých opuštěných pozemků, které stačí pouze dobře vyčistit a vymýt na nich porost, aby bylo možné je přeměnit na zahrady nebo hřiště. „Provádíme kontakt a zajišťujeme důvěru mezi vlastníkem a osobou nebo organizací, která si přeje využít pozemek, a snažíme se o to, aby dosáhli dohody o bezplatné půjčce nebo smlouvy o dočasném pronájmu,” vysvětluje Tobias Habermann, jeden ze dvou „manažerů čtvrti“ oblasti URBAN. „Všichni z toho budou mít výhody a my tak odstraníme mnoho městských neduhů. Stejný princip používáme také pro některé prázdné obchody, které se nacházejí na velkých tepnách: pokud jsou takto půjčeny jejich vlastníkem, mohou sloužit k organizaci určitých kulturních akcí – oslav, výstav – nebo se stát místem pro trvalé setkávání mládeže, asociací atd.

Nadšení

Podle studie Německého urbanistického institutu (Deutsches Institut für Urbanistik / DIFU) částka 20 milionů EUR z rozpočtu URBAN Leipziger Westen vygenerovala 280 milionů EUR v soukromé oblasti. „Je to samozřejmě skvělý výsledek,” konstatuje Bertram Plate, koordinátor sociálních projektů programu, „ale podle mého ještě lepší je to, že se nám podařilo vrátit do našich čtvrtí nadšení, které po pádu železné opony převládalo, které ale zesláblo následně vzhledem ke kruté realitě restrukturalizace’.

Toto znovunalezené nadšení a hrdost lze velmi silně rozpoznat také v regionu vzdáleném od Lipska, které mělo v nedávné době zcela jinou historii, jelikož se nachází v západním Německu. Na východ od Porúří leží Dortmund (590 000 obyvatel), který pokračuje ve své přeměně z metalurgického města na high-tech metropoli. Postup je docela daleko, ale všechny části města nebudou mít z této přeměny zisk: Nordstadt na severu od centra města ztratil mnoho pracovních míst, zejména dva tisíce pouhým zavřením jedné ocelárny. Krom toho 40 % z 54 000 obyvatel Nordstadtu jsou původem přistěhovalci, což je populace zvláště citlivá na ztrátu zaměstnání v průmyslové oblasti, odtud tedy pochází výběr této čtvrti jako příjemce programu URBAN II ve výši 28,8 milionů EUR, z čehož 10 milionů pochází z evropských zdrojů. Bilance v polovině období 29 vybraných projektů: „16 nových podniků a 200 vytvořených pracovních míst, 2 300 osob, kterým se dostalo školení, 2 500 kontaktů provedených s místními podniky a výrazný pokles zločinnosti,” oznamuje Ralf Appel, ředitel programu, který zdůrazňuje také, že „nezvratná dynamika čtvrti se rozvinula díky programu URBAN.”

Zatímco ve Fredebaumparku na návštěvníka udělá dojem největší teepee na světě, Nordmarkt je část Nordstadtu, která je nejvíce symbolická pro zavedenou strategii a pro výsledky dosažené v Dortmundu díky programu URBAN. Místo, které je v současnosti hezkým trhem a příjemným zeleným prostorem uprostřed velmi zalidněné čtvrti, bylo ještě v roce 2002 nevábným prostorem, kde se scházeli alkoholici, narkomani a prostitutky. Něco málo přes 1,1 milionu EUR z fondu URBAN umožnilo znovu dát určitou podobu tomuto místu, ale také

podpořilo jeho údržbu a zajištění bezpečnosti tím, že byl zaveden systém „městských stevardů“ nebo „strážníků prostoru“. Takto jich je 18 najato v rámci spolkového programu pro navrácení do pracovního procesu a určeno pro dohled nad čistotou, bezpečností či dokonce nad útluností ulic a náměstí v Nordmarktu. *„Jedná se o jednoduché úkoly, které jsou však velice symbolické, jako např. požádat obyvatele, aby vyhazovali své odpadky do popelnic, nebo pomoci školákům přejít ulici; tyto úkoly napomáhají získat sebeúctu dříve vyloučeným osobám a přispívají k obnovení společenských vztahů,”* vysvětluje Bernd Axmann, vedoucí projektu v rámci podniku pro sociální integraci Grünbau GmbH, která systém zajišťuje.



Pohled na natřené fasády, což bylo provedeno v rámci akce URBAN pro obnovu městských částí v Dortmundu.

Sociální město

„Snažíme se, aby lidé směřovali směrem vzhůru“, svěruje se Helga Beckmann. *„Zlepšit obraz, který lidé mají o sobě samých a o své čtvrti, přesvědčit je, že sklenice není napůl prázdná, ale spíše napůl plná a že je možné ji naplnit. Organizujeme všechny možné druhy akcí, oslavy, burzy nápadů... Toto podporuje vznik projektů a dodává na přitažlivosti a transparentnosti celé čtvrti, aniž by to stálo mnoho peněz.“* Helga a její kolega Martin Gansau jsou odpovědní za „Kancelář čtvrti“ v Nordmarktu. V Nordstadtu jsou takové kanceláře tři. Jsou prostředníkem mezi obyvateli a veřejnoprávní pravomocí, *„jsou zároveň mediátory, pomáhají s vyjasněním problémů a zároveň oblast oživují,”* upřesňuje Martin. *„Neřešíme přímo problémy, naším úkolem není nahradit státní orgány, pouze pomáháme lidem, kteří se na nás obrátí, a nalezneme pro ně vhodný kontakt, který potřebují.“*

Tento „management čtvrti“ je zásadním nástrojem pro městský rozvoj v Německu. Je centrem konceptu „sociálního města“, pro který je Land Dortmund, Porýní Severní Vestfálsko, průkopníkem. Regionální program „Stadtteile mit besonderem Erneuerungsbedarf“ (Čtvrti se zvláštní potřebou obnovy) byl uveden v roce 1993 a byl prvním německým programem, který funguje na základě transversálního přístupu. Jednalo se o to, jakým způsobem čelit problému úpadku měst způsobenému zavřením těžby uhlí a metalurgických závodů v Porúří. V roce 1998 vedl úspěch zkušenosti spolkovou vládu k přijetí tohoto postupu a k jeho nabídnutí v roce 1999 všem 16 německým Länder pod

názvem „Bund-Länder-Program Sociale Stadt“ (Spolkový a regionální program sociálního města).

Podle této iniciativy URBAN, kterou se částečně postup inspiroval, se program Sociale Stadt týká územního, integrovaného a participačního postupu pro rekvalifikaci nejvíce znevýhodněných čtvrtí. *„Velká přidaná hodnota programů jako je Sociale Stadt nebo URBAN,”* potvrzuje Karl Jasper, koordinátor programu URBAN na ministerstvu pro budovy a mobilitu spolkové země, *„spočívá v tom, že podporují účast obyvatel na projektech. Tato účast má dvě výhody: nejdříve můžeme využít prožitě zkušenosti obyvatel, abychom mohli lépe přizpůsobit projekty a zajistit jejich dlouhodobé trvání. Následně dynamika, kterou projekty s sebou nesou, umožní vytvořit sociální struktury, které stabilizují čtvrt z dlouhodobého hlediska. Nakonec je znovu definována role veřejnoprávní moci: stát, který je nápomocen, který podporuje občany při potížích, se stává státem, který uvolňuje potenciální vnitřní oblasti, jež umožňují obyvatelům, aby si pomohli sami. Je to tak trochu ve smyslu „pomoz si a URBAN ti pomůže“.*

Ale Karl Jasper připomíná, že URBAN je pouze skromnou částí kroků v městských otázkách oblasti Porýní-Severní Vestfálsko: současný program Cíle 2 (zhruba 2 miliardy EUR) zasahuje z velké části v městských oblastech a samotná ekonomika, která je na prvním místě v regionální oblasti v Evropě, nejlidnatější a nejprůmyslovější Land v Německu, investuje každý rok 150 milionů EUR do městského rozvoje, kdy je podpora rozdělena mezi program Soziale Stadt (40 milionů), program městské přeměny „Stadtumbau“ (30 milionů) a různá další opatření ve prospěch malých a středních měst (80 milionů).

Hlavní základ

V oblasti řízení městského rozvoje financovaného strukturními fondy se Porýní-Severní Vestfálsko také zabývá budoucností. Stojí za zmínku, že starostové pěti největších měst ve spolkové zemi jsou členy kontrolní komise pro evropské programy, a to bez jakýchkoli výsad, na stejné úrovni jako jiní partneři, jako jsou například obchodní komory, a se stejnými pravomocemi.

Jeden z autorů a propagátorů programu Soziale Stadt, Ullrich Sierau, je konšelem pro urbanismus města Dortmund. Tento bývalý vedoucí oddělení na ministerstvu pro městský rozvoj a rozvoj spolkové země vyjadřuje svůj názor, ke kterému se zdá, že se připojuje velký počet osob odpovědných za rozvoj v regionech: *„Jsme nakloněni Lisabonské strategii: je třeba podporovat konkurenceschopnost, inovaci, znalosti, vzdělávání lidských zdrojů... Ale já stále věřím principům sociálního města: nikdo nesmí zůstat na ulici. Je potřeba dosáhnout rovnováhy. V každém případě kapitálové prostředky nebudou směřovat tam, kde nejsou vyřešené sociální problémy.“*

Více informací naleznete na adrese:

www.urban-leipzig.de
www.urban.dortmund.de

Německo-rakouská síť URBAN je výborným zdrojem v oblasti městského rozvoje v obou zemích, ale také na evropské úrovni:

Deutsch-Österreichisches URBAN-Netzwerk
 47–51 rue du Luxembourg, B-1050 Brussels
 Tel.: +32 (0)2 550 16 10, Fax: +32 (0)2 503 56 06
c.huttenloher@deutscher-verband.org

LE HAVRE (FRANCIE)

Vytvoření městského parku



Celkové náklady: 9 343 413 EUR
Příspěvek EU: 2 472 721 EUR

„Pilotním projektem programu URBAN II v Le Havre je realizace městského parku mezi městem a přístavem. Jedná se o vytvoření místa pro trávení volného času a pro procházky pro obyvatele čtvrti Saint-Nicolas, dále o propojení této čtvrti s centrem města a o změnu obrazu, který lidé o této čtvrti mají tím, že do ní budou přilákáni obyvatelé a investoři. Úprava parku se opírá o výjimečný charakter místa: přítomnost mořských doků a přístavních činností, blízkost moře a centra města... Speciální osvětlení přispěje ke zvýraznění hodnoty místa, zejména doků. Realizace mostu vedoucího do centra městského parku přispěje k uvolnění izolace čtvrti Saint-Nicolas a zejména přispěje k tomu, že toto místo určené pro vzájemné setkávání dostane obecní, či dokonce meziobecní ráz.“

Ouahid Dorbane, všeobecný zástupce z oddělení pro rozvoj jižních částí Le Havre

Ouahid.Dorbane@ville-lehavre.fr

BRISTOL (SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ)

Integrace handicapované mládeže



Celkové náklady: 342 575 EUR
Příspěvek EU: 169 938 EUR

„Projekt pro integraci ‚Just CHIL‘ (Just Children Helping Inclusion by Listening / Pouze děti, které pomáhají integraci) je novátorskou odpovědí na zvláštní vzdělávací potřeby handicapované mládeže s emočními problémy a problémy v chování. Místní výzkum ukázal, že tato skupina je více vystavena riziku, že bude vyloučena ze školy a že její chování bude asociální, či dokonce násilnické, a to jako pachatelé i oběti, zatímco jejich potřeby jsou příliš složité na to, aby je mohl zajistit tradiční školský systém. Projekt se týká té nejproblémovější části mládeže. Využívá vzdělávací přístup zaměřený na jednotlivce a na jeho druhy, který má rozvíjet schopnosti mladých lidí, aby rozpoznali a změnili své chování. Kurzy zahrnují zvládání vzteku, vyjednávání, řešení konfliktů, pozitivní přístup k občanství, což jsou dovednosti, které budou účastníci používat ve svém každodenním životě. Projekt měl výrazný dopad: 60 mladých lidí, kteří se zúčastnili a dokončili toto školení, do této chvíle prokázalo velké pokroky ve svém chování, ve školní docházce a v cestě za zaměstnáním. Jedna mladá žena obdržela Cenu památky princezny Diany, která je oceněním za práci pro komunitu, čtyři další mladí lidé se přidali k pilotní skupině programu URBAN, další jsou aktivní v různých asociacích.“

Steve Morris, ředitel programu URBAN II South Bristol
s_morris@bristol-city.gov.uk
www.southbristolurban2.co.uk

SAMBREVILLE (BELGIE)

Školení při obnově budov



Celkové náklady: 202 057 EUR
Příspěvek EU: 101 028 EUR

„Cílem tohoto projektu je umožnit osobám, které se nacházejí ve špatné situaci, zejména mužům, aby si znovu vytvořily společenské vazby, ale také, aby na konci školení získaly certifikát, že úspěšně zvládají různé stavební a renovační obory (zednictví, stropní práce, malování, elektřiku apod.). Díky tomuto certifikátu mohou najít práci v stavebním oboru nebo se mohou dále orientovat na další školení, která jsou zaměřena na prohlubování kvalifikace. Cílem v tuto chvíli je vyškolit 60 osob, kdy každý z nich má mít 820 hodin školení. Pokud jde o vytvoření pracovních míst, jedná se o 30 osob, které přímo naleznou nějakou činnost. Jedná se zároveň o umožnění proškoleným osobám, aby přispěly k obnově místního dědictví. Díky těmto školením již bylo možné obnovit několik rodinných domů v čtvrti a také jednu budovu.“

Philippe Lhomme a Laurent Warnon, podpůrná technická buňka URBAN, obecní správní orgán v Sambreville
urban@commune.sambreville.be

DUBLIN (IRSKO)

Když se obyvatelé starají o obnovu svého životního prostředí



Celkové náklady: 505 437 EUR
Příspěvek EU: 233 120 EUR

„Ve čtvrti Ballyfermot v Dublinu bylo mnoho opuštěných a nevyužitých pozemků, skutečných ‚no man's land‘, které působily jako temné skvrny na charakteru města. V roce 2002 byl uveden projekt programu URBAN určený pro podporu obyvatel, aby vzali do svých rukou obnovu těchto prostor. Poskytnutí finanční podpory bylo podmíněno dodržováním několika podmínek: muselo se jednat o projekty, které mají dlouhodobé trvání, jsou stanovené po konzultacích s obyvateli čtvrti, jsou založené na dobrovolném rázu a jejich cílem je zlepšení a ochrana životního prostředí. Projekty jsou tedy vypracovávány, zaváděny a udržovány v daném stavu místní populací. Probíhá nezávislé vyhodnocení, ale již nyní můžeme konstatovat, že díky programu jsou lidé jsou hrdí na to, že patří do této čtvrti, a kromě toho přispěl k mobilizaci obyvatel ohledně místních problémů v rámci otevřeného a participačního postupu. Vytvořil velmi pozitivní vztahy mezi sousedy, snížil počet činů vandalizmu a umožnil obyvatelům, aby se podíleli na úpravě místa, kde žijí.“

Caitriona Ryan, ředitelka programu URBAN Ballyfermot
Caitriona@urbanbl.ie
www.urbanbl.ie



ŠVÉDSKO

„Jalla, Jalla', partnerství ve službě sociálního začlenění“

Susan Runsten, koordinátorka programu URBAN II Göteborg

Během posledních let Göteborg (485 000 obyv.), druhé největší švédské město, zaznamenalo výrazné strukturální změny. Z města závislého na svém průmyslu, na svém přístavu a na svých loděnicích se stalo město s mnohem různorodějším hospodářstvím založeným zejména na informačních technologiích a na komunikaci, na turistiky a na biomedicíně.

V současnosti je to prosperující a rozšiřující se město, které ovšem mělo výrazné problémy spojené hlavně se sociálním vyloučením, kterým trpěli uprchlíci a imigranti, jež přišli během 80. a 90. let. V současnosti 20 % obyvatel Göteborgu se narodilo v zahraničí. Velké rozdíly a demografické nerovnosti existují mezi různými částmi města. Přistěhovalci se soustřeďují zejména na severovýchodě města, který se vyznačuje vysokou úrovní nezaměstnanosti a nízkou úrovní vzdělání. Právě na tyto dva problémy se zaměřil program URBAN II v Göteborgu, kdy upřednostnil lidské zdroje v těchto čtvrtích.

Jedním z projektů financovaných programem URBAN II je „Jalla, Jalla“ (Do toho! Do toho!). Projekt vedený asociací pro vzdělávání dospělých *Medborgarskolan* ve spolupráci se Švédskou agenturou pro zaměstnanost a fotbalovým klubem GAIS spočívá v pomoci mužským přistěhovalcům, kteří jsou dlouhodobě nezaměstnaní, najít práci. Toto probíhá prostřednictvím kurzů švédštiny a informačních technologií společně se společenskými činnostmi a se školením ohledně občanství; to vše probíhá v prostředí neziskových organizací.

Fotbal je společným zájmem účastníků projektu a GAIS jim dává možnost shlédnout zápasy nebo si zahrát, ale také být v kontaktu s podniky, které klub sponzorují. Stejným způsobem Agentura pro zaměstnanost usnadňuje kontakt se zaměstnavateli spojenými s projektem, kteří mohou přijmout zaměstnance. Tato jedinečná kombinace vzdělávání dospělých, aktivit volného času a kontaktu se zaměstnavateli je velice úspěšná. Projekt *Jalla, Jalla* obdržel financování ve výši 338 300 EUR z prostředků EFRR, aby od března 2004 do ledna 2006 podpořil 60 účastníků. Jedním z cílů bylo nalézt pro 20 z nich zaměstnání, které bude trvat alespoň jeden rok; tento cíl byl splněn již v říjnu 2005. Dalších 18 účastníků krom toho díky projektu našlo krátkodobější zaměstnání.

Jedním ze silných stránek projektu *Jalla, Jalla* je to, že všichni dotyční účastníci se soustřeďují na cíl, a sice nalézt zaměstnání. Nejedná se tedy o doplnění vzdělání pro následné nalezení zaměstnání, ale spíše se jedná cestu na pracovní trh od prvního dne, kdy školení začalo. Tento přístup velmi rychle některým

účastníkům umožnil nalézt práci, což vzbudilo naději a motivaci u ostatních členů skupiny, kteří si řekli: „jestliže to bylo možné pro něj, v mém případě je to možné také; udělám pro to maximum!“

Studie o místních partnerstvích URBAN II v Göteborgu porovnála deset projektů, aby zjistila, jak různí účastníci spolupracovali a v čem tato spolupráce ovlivnila úspěch projektů. Podle studie je jedním z klíčů úspěchu stanovení toho, aby akční priority byly strategické a byly v souladu s celkovým cílem. Stejně tak stanovené cíle musí být realistické, dosažitelné. To umožní na oplátku ukázat konkrétní výsledky, což se zdá být nejdůležitějším faktorem pro mobilizaci všech úrovní partnerství. Projekt *Jalla, Jalla* všechny tyto podmínky splňuje.

Projekt je také ztělesněním dalšího kritéria úspěchu: komplementarity partnerství. Asociace *Medborgarskolan*, Agentura pro zaměstnanost a fotbalový klub, každá z těchto organizací mají různé kompetence a zájmy, které jsou, pokud se spojí, doplňkovými zdroji projektu. Každý partner má zároveň různé úkoly, které provádí, různé role, které v projektu hraje. Různorodost je bezpochyby trumfem pro partnerství.

Již deset let Göteborg dostává národní a evropské finanční zdroje pro čtvrti, které se nacházejí v obtížné situaci, pro etnické menšiny a pro přistěhovalce. Všechny iniciativy vedené těmito finančními prostředky zlepšily podmínky života a přispěly k zatraktivnění těchto čtvrtí. Byly vyvinuty nové metody a strategie pro podporu demokracie, pro přizpůsobení vzdělávacích institucí na situaci mnohojazyčnosti, pro posílení místní ekonomické zástavby. Městské projekty, které jsou založené na územním přístupu, mají však své limity. Hodnocení ukázalo, že pokud se zaměříme na určité oblasti či skupiny lidí, může dojít k „ocejchování“ této oblasti či jejích obyvatel. Kromě toho existuje riziko, že budeme nahlížet na problémy spojené s nezaměstnaností a vyloučením pouze v kontextu dotyčné oblasti v krizi, místo toho, abychom je řešili v rámci celého města či regionu.

Velkou výzvou do budoucna je překonání těchto překážek při opření se o pevné strategie spojující boj proti sociálnímu vyloučení ve městech a globální cíl regionálního rozvoje a růstu. Koneckonců, co se můžeme z projektu *Jalla, Jalla* naučit, je to, že je důležité soustředit úsilí na rozvoj schopností každého člověka. Je také důležité stále silně věřit v potenciál úspěchu, který v sobě skrývá skutečně integrační a multikulturální město.

Kontakt: susan.runsten@stadshuset.goteborg.se

ČESKÁ REPUBLIKA

„Metro bez bariér“

Lumíra Kafková, ředitelka řídicího orgánu programu Cíle 2 pro Prahu



Nahoře a dole: práce na úpravě stanice metra Florenc-B v Praze.

Velkým cílem programu Cíle 2 pro Prahu je vytvořit z hlavního města České republiky dynamickou evropskou metropoli, která bude hrdá na to, kam patří.

V letech 2004–2005 jsme provedli čtyři nabídková řízení, která vedla k výběru 148 projektů představujících celkovou investici Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) ve výši téměř 100 milionů EUR. Většina těchto projektů, zejména pokud jde o nejvýraznější projekty vzhledem k výši investic, byla navržena městem a různými městskými pražskými částmi. Projekty zaměřené na zlepšení hromadné dopravy jsou zvláště zajímavé pro to, abychom je představili.

Projekt, o kterém zde budeme hovořit, je zaměřen na zlepšení integrace osob s omezenými možnostmi pohybu a zároveň na podporu vytvoření pracovních míst a zvýšení přitažlivost městského životního prostředí.

Hlavní rys projektu spočívá v úpravě snadného vstupu bez bariér ve stanici metra Florenc B. Aby toto bylo možné uskutečnit, vybudovali jsme první výtah spojující nástupiště s chodbou pro přestupy a druhý výtah, který vede do úrovně ulice. Do investice také patří instalace příslušné signalizace a další příslušná vybavení.

Jakmile bude projekt realizován, výraznělepší veřejnou dopravu a přístup do této čtvrti. Dle našich propočtů má Praha 33 500 obyvatel s omezenou možností pohybu. Z nich 4 000 používá k pohybu invalidní vozíky. To, že budou mít možnost překonat bariéry, aby mohli jet metrem, jim umožní se snadněji dostat do centra města a do významných dopravních uzlů, jako je vlakové a autobusové nádraží. Toto usnadní jejich začlenění na trh práce, který představuje 14 000 podniků a 12 000 živnostníků.

Práce probíhají od září 2005 do března 2007 ve dvou fázích. První fáze je již dokončena. Celkové volitelné náklady projektu jsou ve výši 2 110 638 EUR, z čehož 50 % je kryto prostředky fondu EFRR. Stát poskytl 33,1 % z celkové výše, což představuje 698 621 EUR. Zbytek 16,9 %, což je tedy 356 698 EUR, je poskytnuto městem Praha.

Projekt je řízen v rámci partnerství s regionálním koordinátorem pro integrovanou dopravu v Praze a s Národní radou zdravotně postižených a dobře odpovídá na obecný sociální požadavek zlepšit životní podmínky osob s omezenou možností pohybu. Zároveň odpovídá potřebám všech kategorií populace, které se nacházejí v oslabené situaci.

Jako všechny kroky, které přispívají ke zrychlení přepravy a k lepšímu pohodlí dopravy, také tyto kroky jsou součástí dlouhodobé propagace hromadné dopravy.



Kontakt: Ministerstvo pro místní rozvoj, regionální rozvoj, MA SPD 2, Staroměstské nám. 6, CZ-110 15, Praha 1,
E-mail: jpd2@mmr.cz
Web: www.strukturalni-fondy.cz/jpd2

GRAZ (RAKOUSKO)

„Graz, město znalostí“



Celkové náklady: 4 200 570 EUR
Príspevek EU: 200 000 EUR

„Díky integrovanému projektu ‚Město znalostí‘, který byl zaveden Štýrskou agenturou pro ekonomickou propagaci (SFG) a spolufinancovaný programem URBAN, mají západní čtvrti již k dispozici nové centrum pro inovativní podniky. Jedná se o nabídnutí vhodných prostor podnikatelům aktivním v oblasti nových technologií, které se vztahují zejména ke zdravotnictví (lékařské technologie, bioanalýza, atd.). Centrum chce také sloužit jako most mezi oblastí vzdělávání a podnikem pro diplomované absolventy univerzity, která se nachází v blízkosti. Kromě podpory pro vytvoření a zřízení podniků na západě Grazu má projekt ambici stát se výjimečným střediskem pro celý region.“

Christian Nussmüller, ředitel programu URBAN Link GrazWest, město Graz
urban@stadt.graz.at
www.urban-link.at (www.graz.at)

TURÍN (ITÁLIE)

Obnova Piazza Livio Bianco



Celkové náklady: 2 226 885 EUR
Príspevek EU: 914 998 EUR

„Piazza Livio Bianco se nachází na jihozápadním předměstí Turína a je středem strategie renovace, která byla zavedena v oblasti URBAN hlavního města regionu Piemonte. Tato obnova, o kterou výrazně žádali obyvatelé a asociace, má za cíl změnit náměstí na místo pro společenský a kulturní život čtvrti a zároveň zamezit dalšímu úpadku a přítomnosti lidí žijících na okraji společnosti. Účast obyvatel čtvrti je hnací silou pro jakékoliv kroky, již od její koncepce (prostřednictvím veřejné soutěže a hlasováním obyvatel) až po správu náměstí, jakmile budou práce dokončeny. V roce 2004 byla pro tento úkol vytvořena zvláštní asociace – *Piazziamoci in Piazza* (Převzmemme náměstí). Koordinuje kulturní činnosti organizované v průběhu roku a pobízí k aktivní účasti obyvatel čtvrti.“

Gianfranco Presutti, vedoucí projektu, program URBAN II Turín
gianfranco.presutti@comune.torino.it
www.comune.torino.it/urban2

HERAKLION (ŘECKO)

Oživení krizových čtvrtí



Celkové náklady: 10 913 948 EUR
Príspevek EU: EUR 8 185 461 EUR

„Západní pobřeží Heraklionu vykazuje mnoho známek společensko-ekonomického úpadku: dlouhodobá vysoká nezaměstnanost, chudoba, vyloučení, poškozené životní prostředí atd. Hlavní cíl programu URBAN se týká ekonomického a sociálního oživení těchto městských částí. Opatření přijatá pro dosažení tohoto cíle v sobě spojují tři velké parametry: inovaci, dlouhodobé trvání a rozvoj znalostí. Jedná se o vytvoření center, která budou přitažlivá pro návštěvníky, ale která také budou zaměřena na obyvatele tím, že budou působit jako stimulační prvek místního trhu a přímo ho propojí s pobřežím.“

Kyriaki Manola-Goundra, ředitelka správního orgánu pro programy URBAN II v Řecku
k.manola@mou.gr

VANTAA (FINSKO)

Rodinné středisko pro přistěhovalce



Celkové náklady: 210 000 EUR
Príspevek EU: 57 000 EUR

„Také ve Finsku se zvyšuje počet přistěhovalců a je důležité zamezit vytvoření ghett a radikalizaci. Z tohoto důvodu program URBAN II ve Vantaa, které leží blízko Helsinek, podpořil vytvoření rodinného střediska, které vzhledem k zaměření se na různé praktické přístupy poskytuje rodičům, kteří jsou zároveň přistěhovalci, pomoc a podporu v péči a vzdělávání jejich dětí. Struktura podporuje integraci a slouží jako místo setkávání mezi finskými ženami a těmi, které se do země přistěhovaly. Ve středisku, které se orientuje na zákazníka, mohou rodiny dostat konkrétní preventivní podporu a zúčastnit se skupinových aktivit. Skupiny jsou vedeny zaměstnanci střediska – dětskými sestrami, rodinnými pomocníky, psychology, zdravotními sestrami, sociálními pracovníky –, kteří pracují v úzké spolupráci v rámci transverálního a integrovaného přístupu takovým způsobem, aby zajistili koherentnost a kontinuitu podpory.“

Jukka-Pekka Sorjonen, ředitel programu URBAN II Vantaa
jukka-pekka.sorjonen@vantaa.fi
www.urbanfinland.info

2007–2013: Příprava nové generace programů se stránkami Info regio

Členské státy a regiony se začínají připravovat na budoucí programové období 2007–2013. Stránky Info-regio přinášejí mnoho informací a významných dokumentů pro všechny, kteří jsou do této přípravy zapojeni. Cílem je usnadnit výměny mezi těmito aktéry a informovat širokou veřejnost o dosaženém pokroku. Své dotazy a příspěvky zasílejte GŘ Regionální politika.

http://ec.europa.eu/comm/regional_policy/debate/forum_en.htm

Evropská komise, Generální ředitelství pro regionální politiku
Oddělení 01 – Informace a komunikace
Thierry Daman
41, avenue de Tervuren, B-1040 Brusel
Fax (32-2) 29-66003
E-mail : regio-info@cec.eu.int

Internet: http://ec.europa.eu/dgs/regional_policy/index_en.htm
http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

ISSN <???

© Evropská společenství, 2006
Reprodukce povolena, pokud bude uveden zdroj.



Úřad pro úřední tisky

Publications.eu.int